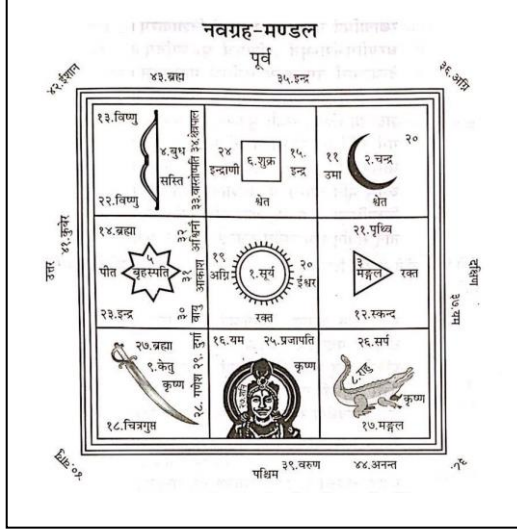

॥ नवग्रह मण्डलम् ॥

अधिदेवता / प्रत्यधिदेवता / पंचलोकपाल / वास्तोष्पते / क्षेत्राधिपते / दशदिक्पाल

ब्रह्मा मुरारी त्रिपुरान्तकारी, भानु शशि भूमि-सुतो बुधश्च ।
गुरुश्च शुक्र शनि राहु केतवः , सर्वे ग्रहा शांति करा भवन्तु ॥

ईशान मण्डलं कृत्वा ग्रहाणां स्थापनं ततः ।
वृत्त मण्डल आदित्यमर्धचन्द्रं विशाकरम् ॥
त्रिकोणं मंगलं चैव बुधं च धनुषाकृतिम् ।
गुरुमष्टदलं प्रोक्तं चतुष्कोणं च भार्गवम् ॥
नराकृतिं शनिं विन्द्याद्राहुं च मकराकृतिम् ।
केतुं खड्गसमं ज्ञेयं ग्रहमण्डलके शुभा ॥

नवग्रह नाम मन्त्राः

संख्या	नवग्रह	अधि देवता	प्रत्यधि देवता	पंचलोक पाल देवता	दशदिक्पाल देवता
१	सूर्याय नमः	ईश्वराय नमः	अग्नये नमः	गणपतये नमः	इन्द्राय नमः
२	सोमाय नमः	उमायै नमः	अद्भ्यो नमः	अम्बिकायै नमः	अग्नये नमः
३	भौमाय नमः	स्कन्दाय नमः	पृथिव्यै नमः	वायवे नमः	यमाय नमः
४	बुधाय नमः	विष्णवे नमः	विष्णवे नमः	आकाशाय नमः	निर्ऋतये नमः
५	बृहस्पतये नमः	ब्रह्मणे नमः	इन्द्राय नमः	अश्विभ्यां नमः	वरुणाय नमः
६	शुक्राय नमः	इन्द्राय नमः	इन्द्राण्यै नमः		वायवे नमः
७	शनैश्चराय नमः	यमाय नमः	प्रजापतये नमः		सोमाय नमः
८	राहवे नमः	कालाय नमः	सर्पेभ्यो नमः		ईशानाय नमः
९	केतवे नमः	चित्रगुप्ताय नमः	ब्रह्मणे नमः	वास्तोष्पतये नमः	ब्रह्मणे नमः
१०				क्षेत्राधिपतये नमः	अनन्ताय नमः

॥ नवग्रह स्थापनम् पूजनम् ॥

१. सूर्यम्

मण्डल के मध्य में

लकड़ी - मदार

फल - द्राक्ष

- ॐ आकृष्णेन रजसा वर्त्तमानो निवेशयन्नमृतं मर्त्यञ्च ।
हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन् ॥
- जपा कुसुम संकाशं काश्यपेयं महाद्युतिम् ।
तमोऽरि सर्व पापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः कलिङ्गदेशोद्भव काश्यपस गोत्र रक्त वर्ण भो सूर्य । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ सूर्याय नमः । सूर्यम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

२. चन्द्रम्

मण्डल के अग्निकोण में

लकड़ी - पलास

फल - गन्ना

- ॐ इमं देवाऽसपत्न्यं ७ सुवध्वं महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते
जानराज्या येन्द्रस्येन्द्रियाय । इमममुष्य पुत्रममुष्यै पुत्रमस्यै विशऽएष वोमी
राजा सोमो स्माकं ब्राह्मणाना ७ राजा ॥
- दधि शंख तुषाराभं क्षीरोदार्याव सम्भवम् ।
नमामि शशिनं सोम शम्भोर्मुकुट भूषणम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः यमुनातीरोद्भव आत्रेयस गोत्र शुक्ल वर्ण भो चन्द्र । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ चन्द्रमसे नमः । चन्द्रमसम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

३. भौमम्

मण्डल के दक्षिण में

लकड़ी - खैर

फल - सोपारी

- ॐ अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ।
अपा ७ रेता ७ सि जिन्वति ॥
- धरणी गर्भसंभूतं विद्युत्कान्ति समप्रभम् ।
कुमारं शक्ति हस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः अवन्तिकापुरोद्भव भरद्वाजस गोत्र रक्त वर्ण भो भौम । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ भौमाय नमः । भौमम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

४. बुधम्

मण्डल के ईशान कोण में

लकड़ी - चिचडी

फल - नारंगी

- ॐ उद्बुध्य स्वाग्ने प्रति जागृहि त्वमिष्टा पूर्ते स ७ सृजेथा मयं च ।
अस्मिन्सधस्थे अध्युत्तरस्मिन् विश्वेदेवा यजमानश्च सीदत ॥
- प्रियंगु कलिका श्यामं रूपेण प्रतिमं बुधम् ।
सौम्यं सौम्य गुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः मगधदेशोद्भव आत्रेयस गोत्र हरित वर्ण भो बुध । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ बुधाय नमः । बुधम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

५. बृहस्पतिम्

मण्डल के उत्तर में

लकडी - पीपल

फल - निम्बु

- ॐ बृहस्पतेऽति यदयो अर्हाद्युमद् विभाति क्रतुमज्जनेषु ।
यदीदयच्छवस ऋतप्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम् ॥
- देवानां च ऋषीणां च गुरुं कांचन सन्निभम् ।
बुद्धिभूतं त्रिलोकेशं तन्नमामि बृहस्पतिम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः सिन्धुदेशोद्भव अंगिरस गोत्र पीत वर्ण भो बृहस्पते । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ बृहस्पतये नमः । बृहस्पतिम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

६. शुक्रम्

मण्डल के पूर्व में

लकडी - गूलर

फल - बीजोरु

- ॐ अन्नात् परिस्त्रुतो रसं ब्रह्मणा व्यपिबत् क्षत्रं पयः सोमं प्रजापतिः ।
ऋतेन सत्य मिन्द्रियं विपानं शुक्र मन्थस इन्द्रस्येन्द्रिय मिदं पयोऽमृतं मधु ॥
- हिम कुन्द मृणालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् ।
सर्वशास्त्र प्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः भोजकटदेशोद्भव भार्गवस गोत्र शुक्ल वर्ण भो शुक्र । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ शुक्राय नमः । शुक्रम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

७. शनिम्

मण्डल के पश्चिम में

लकडी - शमी

फल - कमल गट्टा

- ॐ शन्नो देवी रभिष्टय आपो भवन्तु पीतये । शंय्यो रभि स्त्रवन्तु नः ॥
- नीलांजन समाभासं रविपुत्रं यमाग्रजं ।
छाया मार्तण्ड सम्भूतं तन्नमामि शनैश्चरम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः सौराष्ट्र देशोद्भव काश्यपस गोत्र कृष्ण वर्ण भो शनैश्चर । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ शनैश्चराय नमः । शनैश्चरम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

८. राहुम्

मण्डल के नैऋत्य कोण में

लकडी - दुब

फल - नारियल

- ॐ कयानश्चित्रऽआभुवदूती सदावृधः सखा । कया शचिष्ठया वृता ॥
- अर्द्धकायं महावीर्यं चन्द्रादित्य विमर्दनम् ।
सिंहिका गर्भं संभूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः राठिनापुरोद्भव पैठीनस गोत्र कृष्ण वर्ण भो राहो । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ राहवे नमः । राहुम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

९. केतुम्

मण्डल के वायव्य कोण में

लकडी - कुशा

फल - दाडिम

- ॐ केतुं कृण्वन् केतवे पेशो मर्या अपेशसे । समुषद्विरजायथाः ॥
- पलाश पुष्प संकाशं तारका ग्रह मस्तकम् ।
रौद्रं रौद्रत्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः अन्तर्वेदिसमुद्भव जैमिनिस गोत्र कृष्ण वर्ण भो केतु । इहागच्छ ।
इहतिष्ठ केतवे नमः । केतुम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

॥ अधिदेवता स्थापनम् पूजनम् ॥

- विशेष पूजा, यज्ञ, अनुष्ठान, इत्यादि में नवग्रहों की स्थापना के उपरान्त सूर्य आदि ग्रहों के दाहिने (दक्षिण) की तरफ अधिदेवताओं का आवाहन एवं स्थापन करें।

- १. ईश्वरम्** **सूर्य के दायें** ॐ त्रयम्बकं यजामहे सुगन्धिम् पुष्टिवर्द्धनम् ।
उर्वारुक मिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥
 - ॐ पंचवक्त्रं वृषारुढमुमेशं च त्रिलोचनम् ।
आवाहयामीश्वरं ते खट्वांगवर धारिणम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः ईश्वर इहागच्छ । इतिष्ठ ईश्वराय नमः । ईश्वरम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- २. उमाम्** **चंद्र के दायें** ॐ श्रीश्रुते लक्ष्मीश्च पत्न्या वहोरात्रो पार्श्व नक्षत्राणि रूपमश्विनौ व्यात्तम् ।
इष्णान्निषाणामुम्मऽइषाण सर्वलोकम्मऽइषाण ॥
 - ॐ हेमाद्रि तनयां देवीं वरदां शंकर प्रियाम् ।
लम्बोदरस्य जननीमुमामावाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः उमाम् इहागच्छ । इतिष्ठ उमायै नमः । उमाम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- ३. स्कन्दम्** **मंगल के दायें** ॐ यद क्रन्दः प्रथमं जायमानः उद्यन्त समुद्रा दुत वा पुरीषात् ।
श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महिजातं ते अर्वन ॥
 - ॐ रुद्रतेजः समुत्पन्नं देवसेनाग्रगं विभुम् ।
षण्मुखं कृत्तिकासूनं स्कन्दम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः स्कन्द इहागच्छ । इतिष्ठ स्कन्दाय नमः । स्कन्दम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- ४. विष्णुम्** **बुध के दायें** ॐ विष्णो रराट मसि विष्णोः श्रप् त्रेस्थो विष्णोः
स्यूरसि विष्णोर्ध्रुवोसि वैष्णवमसि विष्णवे त्वा ॥
 - ॐ देवदेवं जगन्नाथं भक्तानुग्रह कारकम् ।
चतुर्भुजं रमानाथं विष्णुम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः विष्णो इहागच्छ । इतिष्ठ विष्णवे नमः । विष्णुम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- ५. ब्रह्माणम्** **गुरु के दायें** ॐ ब्रह्म यज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतः सुरुचो वेनऽआवः ।
सबुध्न्या उपमा ऽ अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसश्च विवः ॥

- ॐ कृष्णाजिनाम्बरधरं पद्मसंस्थं चतुर्मुखम् ।
वेदाधारं निरालम्बं विधिम् आवाहयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः ब्रह्मन् इहागच्छ । इतिष्ठ ब्रह्मणे नमः । ब्रह्माणम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

६. इन्द्रम् शुक्र के दायें ॐ सजोषा इन्द्र सगणो मरुद्भिः सोमं पिब वृत्राहा शूर विद्वान् ।
जहि शत्रुः २ रुप मृधो नुदस्वाथा भयं कृणुहि विश्वतो नः ॥

- ॐ देवराजं गजारुढं शुनासीरं शतक्रतुम् ।
वज्रहस्तं महाबाहुमिन्द्रम् आवाहयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः इन्द्रे इहागच्छ । इतिष्ठ इन्द्राय नमः । इन्द्रम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

७. यमम् शनि के दायें ॐ यमाय त्वांगिरस्वते पितृमते स्वाहा ।
स्वाहा घर्माय स्वाहा घर्मः पित्रो ॥

- ॐ धर्मराजं महावीर्यं दक्षिणादिक्पतिं प्रभुम् ।
रक्तेक्षणं महाबाहुं यमम् आवाहयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः यम इहागच्छ । इतिष्ठ यमाय नमः । यमम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

८. कालम् राहु के दायें ॐ कार्ष्णिरसि समुद्रस्य त्वा क्षित्या ऽ उन्नयामि ।
समापो ऽ अद्भिरगमत समोषधी भिरोषधीः ॥

- ॐ अनाकारमनन्ताख्यं वर्त्तमानं दिने दिने ।
कलाकाष्ठादि रुपेण कालम् आवाहयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः काले इहागच्छ । इतिष्ठ कालाय नमः । कालम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

९. चित्रगुप्तम् केतु के दायें ॐ चित्रावसो स्वस्ति ते पारमशीय ॥

- ॐ धर्मराज सभासंस्थं कृता कृत विवेकिनम् ।
आवाहयेच्चित्रगुप्तं लेखनी पत्र हस्तकम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः चित्रगुप्त इहागच्छ । इतिष्ठ चित्रगुप्ताय नमः । चित्रगुप्तम्
आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

॥ प्रत्यधि देवता स्थापनम् पूजनम् ॥

- नवग्रहों के बार्यी ओर प्रत्यधि देवताओं का आवाहन स्थापन एवं पूजन करें।

१. अग्निम् सूर्य के बार्ये ॐ अग्निदूतं पुरो दधे हव्यवाहमु प ब्रुवे ।
देवाँ २ ऽआसादयादिह ॥
 - ॐ रक्तमाल्याम्बरधरं रक्तपद्मासनस्थितम् ।
वरदाभयदं देवमग्निम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः अग्ने इहागच्छ । इहतिष्ठ अग्नये नमः । अग्निम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।
२. आपः चन्द्र के बार्ये ॐ आपो हिष्ठा मयोभुवस्तानऽ ऊर्जे दधातन । महेरणाय चक्षसे यो वः
शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः उशतीरिव मातरः। तस्माऽ अरङ्गमामवो
यस्य क्षयाय जिन्वथ आपो जनयथा च नः ॥
 - ॐ आदि देव समुद्भूता जगच्छूद्विकराः शुभाः ।
औषध्याप्यायनकरा अपाम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः अप इहागच्छ । इहतिष्ठ अब्द्रयो नमः । अप आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।
३. पृथ्वीम् मंगल के बार्ये ॐ स्योना पृथिवी नो भवानृक्षरा निवेशनी ।
यच्छा नः शर्म स प्रथाः ॥
 - ॐ शुक्लवर्णा विशालाक्षीं कूर्मपृष्ठोपरिस्थिताम् ।
सर्वशस्याश्रयां देवीं धराम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः पृथिवि इहागच्छ । इहतिष्ठ पृथिव्यै नमः । पृथिवीम्
आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
४. विष्णुम् बुध के बार्ये ॐ इदं विष्णुर्वि चक्रमे त्रेधा निदधे पदम् ।
समूढमस्य पा ७ सुरे स्वाहा ॥
 - ॐ शंख चक्र गदा पद्म हस्तं गरुडवाहनम् ।
किरीट कुण्डलधरं विष्णुम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः विष्णो इहागच्छ । इहतिष्ठ विष्णवे नमः । विष्णुम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।
५. इन्द्रम् गुरु के बार्ये ॐ त्रातारमिन्द्र मवितार मिन्द्र ७ हवे हवे सुहव ७ शूरमिन्द्रम् ।
ह्वयामि शक्रम्पुरुहूतमिन्द्र ७ स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः ॥

- ॐ एरावद गजारुढं सहस्राक्षं शचीमतिम् ।
वज्रहस्तं सुराधीशमिन्द्रम् आवाहयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः इन्द्र इहागच्छ । इतिष्ठ इन्द्राय नमः । इन्द्रम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

६. इन्द्राणीम् शुक्र के बायें

ॐ अदित्यै रास्ना सीन्द्राण्या ऽउष्णीषः ।

पूषाऽसि घर्माय दीष्व ॥

- ॐ प्रसन्न वदनां दर्वीं देवराजस्य वल्लभाम् ।
नानालंकार संयुक्तां शचीम् आवाहयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः इन्द्राणि इहागच्छ । इतिष्ठ इन्द्राण्यै नमः । इन्द्राणीम्
आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

७. प्रजापतिम् शनि के बायें

ॐ प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परिता बभूव ।

यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो ऽअस्तु वयं ७ स्याम पतयो रयीणाम् ॥

- ॐ आवाहयाम्यहं देव देवेशं च प्रजापतिम् ।
अनेक व्रत कर्तारं सर्वेषां च पितामहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः प्रजापते इहागच्छ । इतिष्ठ प्रजापतये नमः । प्रजापतिम्
आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

८. सर्प

राहु के बायें

ॐ नमोस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु ।

येऽ अन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥

- ॐ अनन्ताद्यान् महाकायान् नानामणि विराजितान् ।
आवाहयाम्यहं सर्पान् फणासप्तकमण्डितान् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः सर्पा इहागच्छ । इतिष्ठ सर्पेभ्यो नमः । सर्पम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

९. ब्रह्मा

केतु के बायें

ॐ ब्रह्म यज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीमतः सुरुचो वेनऽ आवः ।

सबुध्न्याऽ उपमाऽ अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥

- ॐ हंसपृष्ठ समारुढं देवता गण पूजितम् ।
आवाहयाम्यहं देवं ब्रह्माणं कमलासनम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः ब्रह्मन् इहागच्छ । इतिष्ठ ब्रह्मणे नमः । ब्रह्माणम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

॥ पंच लोकपाल देवता पूजनम् ॥

● गणेश अम्बिका वायु आकाश अश्विनौ तथा । ग्रहाणामुत्तरे पंच लोकपालाः प्रकीर्तिताः ॥

१. गणेश राहु के उत्तर ॐ गणानान्त्वा गणपति ७ हवामहे प्रियाणान्त्वां प्रियपति ७ हवामहे निधी नान्त्वा निधिपति ७ हवामहे व्वसो मम आहमजानि गर्भधमात्त्वमजासि गर्भधं ॥

 - ॐ लम्बोदरं महाकायं गजवक्त्रं चतुर्भुजम् ।
आवाहयाम्यहम् देवं गणेशं सिद्धिदायकम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः गणपते इहागच्छ । इतिष्ठ गणपतये नमः । गणपतिम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
२. दुर्गा शनि के उत्तर ॐ अम्बेऽ अम्बिकेऽ अम्बालिके न मा नयति कश्चन । ससस्त्यश्चकः सुभद्रिकां काम्पील वासिनीम् ॥

 - ॐ पत्तने नगरे ग्रामे विपिने पर्वते गृहे ।
नानाजाति कुलेशानीं दुर्गाम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः दुर्गे इहागच्छ । इतिष्ठ दुर्गायै नमः । दुर्गाम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
३. वायु सूर्य के उत्तर ॐ आ नो नियुद्धिः शतिनीभिरध्वर ७ सहश्रिणीभिरुपयाहि यज्ञम् । वायो अस्मिन्सवने मादयस्व यूयम्पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥

 - ॐ आवाहयाम्यहं वायुं भूतानां देहधारिणम् ।
सर्वाधारं महावेगं मृगवाहनमीश्वरम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः वायो इहागच्छ । इतिष्ठ वायवे नमः । वायुम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
४. आकाश शुक्र के पूर्व ॐ घृतं घृतपावानः पिबत वसां वसापावानः पिबतान्तरिक्षस्य हविरसि स्वाहा । दिशः प्रदिश आदिशो विदिश उद्दिशो दिग्भ्यः स्वाहा ॥

 - ॐ अनाकारं शब्दगुणां द्यावाभूम्यन्तरस्थितम् ।
आवाहयाम्यहं देवमाकाशं सर्वगं शुभम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः आकाश इहागच्छ । इतिष्ठ आकाशाय नमः । आकाशम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
५. अश्विनी ग्रह के उत्तर ॐ यावां कशा मधु मत्य अश्विना सूनृतावती । तया यज्ञं मिमिक्षत ॥

 - ॐ देवतानां च भैषज्ये सुकुमारौ भिषग्वरौ ।
आवाहयाम्यहं देवावश्विनौ पुष्टि वर्द्धनौ ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः अश्विनौ इहागच्छ । इतिष्ठ अश्विभ्याम् नमः । अश्विनौ आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

॥ वास्तोष्पतेः क्षेत्राधिपतेर्दशदिक्पालानाम् च पूजनम् ॥

- नवग्रह मण्डल के बाहर दशदिक्पाल का आवाहन करें।
 - रुद्रा वह्निः पितृपति नैऋतो वरुणे मरुत् ।
कुबेर ईशो ब्रह्मा च ह्यनन्तो दश दिक्पतिः॥
- वास्तोष्पतिम् गुरत्तरे

ॐ वास्तोष्पते प्रति जानीह्यस्मान् स्वावेशो अनमीवा भवो नः ।
यत्वेमहे प्रति तन्नो जुषस्व शन्नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे ॥

 - वास्तोष्पतिं विदिक् कार्यं भूशय्या भिरतं प्रभुम् ।
आवाहयाम्यहं देवं सर्वं कर्म फल प्रदम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः वास्तोष्पते इहागच्छ । इहतिष्ठ वास्तोष्पतये नमः । वास्तोष्पतिम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- क्षेत्राधिपतिम् गुरत्तरे

ॐ नहि स्पशमविदन्नन्यमस्माद्वैश्वानरात् पुर एतारमग्नेः ।
एमेनमवृधन्नमृता अमर्त्यं वैश्वानरं क्षेत्रजित्याय देवाः ॥

 - ॐ भूतप्रेत पिशाचाद्यैरावृतं शूल पाणिनम् ।
आवाहये क्षेत्रपालं कर्मण्यस्मिन् सुखाय नः ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः क्षेत्राधिपते इहागच्छ । इहतिष्ठ क्षेत्राधिपतये नमः । क्षेत्राधिपतिम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- १. इन्द्र पूर्व

ॐ त्रातार मिन्द्र मवितार मिन्द्र ७ हवे हवे सुहव ७ शूरमिन्द्रम् ।
ह्वयामि शक्रम् पुरुहूतमिन्द्र ७ स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः ॥

 - ॐ इन्द्रम् सुरपतिश्रेष्ठं वज्रहस्तं महाबलम् ।
आवाहये यज्ञसिद्धयै शत यज्ञाधिपं प्रभुम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः इन्द्र इहागच्छ । इहतिष्ठ इन्द्राय नमः । इन्द्रम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- २. अग्नि अग्नि

ॐ त्वन्नोऽ अग्ने तव देव पायुभिर्मघोनो रक्ष तन्वश्च वन्द्य ।
त्राता तोकस्य तनये गवामस्य निमेष ७ रक्षमाणस्तव व्रते ॥

 - ॐ त्रिपादं सप्तहस्तं च द्विमूर्द्धानं द्विनासिकम् ।
षण्नेत्रं च चतुः श्रोत्रमग्निम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः अग्ने इहागच्छ । इहतिष्ठ अग्नये नमः । अग्निम् आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

- ३. यम दक्षिण** ॐ यमाय त्वांगिरस्वते पितृमते स्वाहा ।
स्वाहा घर्माय स्वाहा घर्म पित्रे ॥
- ॐ महा महिष मारुढं दण्ड हस्तं महाबलम् ।
यज्ञसंरक्षणार्थाय यमम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः यम इहागच्छ । इतिष्ठ यमाय नमः । यमम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।
- ४. नैऋत्य नैऋत्य** ॐ असुन्नवन्तमयजमानमिच्छ स्तेन- स्येत्यामन्विहितस्करस्य ।
अन्यमस्मदिच्छ- सात ऽइत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥
- ॐ सर्वप्रेताधिपं देवं निर्ऋतिं नील विग्रहम् ।
आवाहये यज्ञ सिद्धयै नरारुढं वरप्रदम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः निर्ऋते इहागच्छ । इतिष्ठ निर्ऋतये नमः । निर्ऋतिम्
आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।
- ५. वरुण पश्चिम** ॐ तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुश ७ समानऽ आयुः प्रमोषीः ॥
- ॐ शुद्धस्फटिक संकाशं जलेशं यादसां पतिम् ।
आवाहये प्रतीचीशं वरुणं सर्वकामदम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः वरुण इहागच्छ । इतिष्ठ वरुणाय नमः । वरुणम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।
- ६. वायु वायव्य** ॐ आ नो नियुद्धिः शतिनीभिरध्वर ७ सहस्रिणी भिरुपया हियज्ञम् ।
वायोऽ अस्मिन्सवने मादयस्व यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥
- ॐ मनोजवं महातेजं सर्वतश्चरिणं शुभम् ।
यज्ञ संरक्षणार्थाय वायुम् आवाहयाम्यहम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः वायो इहागच्छ । इतिष्ठ वायवे नमः । वायुम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।
- ७. सोम उत्तर** ॐ वय ७ सोमव्रते तव मनस्तनूषु बिभ्रतः । प्रजावन्तः सचेमहि ॥
- ॐ आनाहयामि देवेशं धनदं यक्ष पूजितम् ।
महाबलं दिव्य देहं नरयानगतिं विभम् ॥
 - ॐ भूर्भुवः स्वः सोम इहागच्छ । इतिष्ठ सोमाय नमः । सोमम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

८. ईशान ईशान

ॐ तमीशानं जगतस् तस्थु षस्पतिं धियं जिन्वम वसे हूमहे वयम् ।
पूषा नो यथा वेद सामसद्वृधे रक्षिता पायुरदब्धः स्वस्तये ॥

- ॐ सर्वाधिपं महादेवं भूतानां पतिमव्ययम् ।
आवाहये तमीशानं लोकानामभय प्रदम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः ईशान इहागच्छ । इतिष्ठ ईशानाय नमः । ईशानम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

९. ब्रह्मा पूर्व-ईशान

ॐ अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सजोषाः ।
यश ए सते स्तुवते धायि वज्रऽ इन्द्र ज्येष्ठाऽ अस्माँऽ अवन्तु देवाः ॥

- ॐ पद्मयोनिं चतुर्मूर्तिं वेदगभं पितामहम् ।
आवाहयामि ब्रह्माणां यज्ञ संसिद्धिहेतवे ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः ब्रह्मन् इहागच्छ । इतिष्ठ ब्रह्मणे नमः । ब्रह्माणम् आवाहयामि,
स्थापयामि, पूजयामि ।

१०. अनन्त नैऋत्य-पश्चिम

ॐ स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी ।
यच्छा नः शर्म सप्रथाः ॥

- ॐ अनन्तं सर्वनागानामधिपं विश्व रुपिणाम् ।
जगतां शान्तिकर्तारं मण्डले स्थापयाम्यहम् ॥
- ॐ भूर्भुवः स्वः अनन्त इहागच्छ । इतिष्ठ अनन्ताय नमः । अनन्तम्
आवाहयामि, स्थापयामि, पूजयामि ।

- हस्ते अक्षतानादाय मनोजूतिरीति मन्त्रेण नवग्रह अधिदेवता, प्रत्यधिदेवता, विनायकादि
पंचलोकपाल वास्तोष्पति क्षेत्राधिपती इन्द्रादि दशदिक्पाल सहितः सुप्रतिष्ठिता वरदाः भवन्तु ।
- इति प्रतिष्ठाप्य नाममन्त्रैः पुरुषुक्तेन वा षोडशोपचारैः सम्पूजयेत् ।

● पुष्पांजलि

आदित्यचन्द्रौ कुजसौम्यजीव-श्रीशुक्रसूर्यात्मजराहुकेतून् ।
नमामि नित्यं शुभदायकास्ते भवन्तु मे प्रीतिकराश्च सर्वे ॥

- सूर्यः शौर्यं मथेन्दु रूच्च पदवीं सन्मङ्गलं मङ्गलः ।
सद्बुद्धिञ्च बुधो गुरुश्च गुरुतां शुक्रः सुखं शं शनिः ॥
- राहु बाहुबलं करोतु सततं केतुः कुलस्योन्नतिं ।
नित्यं प्रीतिकरा भवन्तु मम ते सर्वेऽनुकूला ग्रहाः ॥
- आयुश्च वित्तञ्च तथा सुखं च धर्मार्थलाभौ बहुपुत्रतां च । शत्रुक्षयं राजसु
पूज्यतां च तुष्टा ग्रहाः क्षेमकरा भवन्तु ॥

- अनेन नवग्रह मण्डलस्थ सूर्यादि देवानां पूजनेन ग्रहमण्डलस्थाः सर्वे सूर्यादि देवताः प्रीयन्तां न मम ।

॥ इति आवाहित सूर्याद्यनन्तान्त देवानाम् आवाहनम् स्थापनम् पूजनम् समाप्तम् ॥

- **प्रकारान्तरम्** वृतमण्डलमादित्यं चतुरस्रं निशाकरम् । त्रिकोणं मंगलं चैव बुधं वै बाण सन्निभम् ॥
 गुरवे पट्टिशाकारं पंचकाणं भृगुं तथा । मन्दे च धनुषाकारं सुर्पाकारं तु राहवे ॥
 केतवे च ध्वजाकारं मण्डलानि क्रमेण तु । शुक्रार्को प्राङ्मुखो ज्ञेयौ गुरु सौम्यावुदंमुखो ॥
 प्रत्यङ्मुखो शनि सोमो शेषा दक्षिणतो मुखाः । मध्ये तु भास्करं दिन्धाच्छाशिनं पूर्वदक्षिणे ॥
 दक्षिणे लोहितं विन्धाद् बुधं पूर्वोत्तरेण तु । उत्तरेण गुरुं विन्धात् पूर्वैव तु भार्गवम् ॥
 पश्चिमे तु शनिं विन्धाद्राहुं दक्षिण पश्चिमे । पश्चिमोत्तरतः केतुं इत्येषा ग्रहसंस्थितिः ॥
 आदित्याभिमुखाः सर्वे साधिप्रत्यधिदेवताः । अधिदेवता दक्षिणे वामे प्रत्यधिदेवताः ॥
 अरुणौ सूर्य भौमो च श्वेतौ शुक्रनिशाकरौ । हरितवर्णो बुधश्चैव पीतवर्णो गुरुस्तथा ॥
 कृष्णवर्णाः शनि राहु केतवस्तु तथैव च ।